

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Juris Canonici Theoria Et Praxis, Ad Forum Tam
Sacramentale quàm contentiosum, tum Ecclesiasticum,
tum Seculare**

Cabassut, Jean

Lugduni, 1698

V. Iuris Canonici & Civilis differentia, istiusque Operis divisio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62355)

ligantur quicumque privatim illorum habent sufficientem notitiam, quanvis neque in Provinciis promulgata, neque publicè recepta fuerint. Ratio est, quia reliqua decreta sunt humani, vel Ecclesiastici juris, neque ad jus divinum pertinent nisi mediata & remota, ideòque non obligant nisi juxta modum civilem & humanum: nimirum primariò quidem populum, secundariò autem singulos particulares, quatenus sub obligatione publica comprehenduntur. At verò divinæ leges seorsim singulos astringunt quibus plenè innotuerint, tametsi modo civili non fuerint promulgatæ vel receptæ; quippe quæ suum omnem vigorem immediatè à Deo ipso habent, & non ab hominibus. Sic infidelis astringitur obligatione fidei, si ei sufficienter, quanvis per privata colloquia, proponatur, ut contigit in eunuchò Regina Candacis cum Philippo Diacono, Actuum 8. Et qui in Provincia diffusa certò sciret unum aliquod Fidei decretum fuisse Romæ ad valvas Apostolorum publicatum, hoc ipso illi acquiescere sufficienter teneretur.

CAPUT V.

Juris Canonici, & Civilis differentia, istiusque Operis divisio.

I. ONVENIT cum Jure civili Jus canonicum, quatenus ambo intendunt hominum societatis directionem ad commune bonum. Hac enim in re versatur scopus & finis juris & legum, can. 1. dist. 4. Sapienter docet Aristoteles lib. 4. politic. cap. 1. Potestatem publicam ad commune bonum institutam esse. Cicero quoque lib. 1. de legibus: *Salus (ait) populi suprema lex esto.* Differunt verò duo Jura ista secundum modum finemque particularem. Jus quippe civile intendit commune bonum, ut est conveniens humanæ in terris societatis, seu statui politico. At canonicum respicit commune bonum ut ad vitam referatur æternam finemque supernaturalem.

II. Itaque Jure canonico Jus quoque divinum comprehenditur, Sacra Scripturâ divinisque Traditionibus constans: Sanctiones pariter, Ecclesiasticæ à Pontificibus & Sacris Synodis profectæ: præterea consuetudines in Ecclesia receptæ. His adde civiles etiam leges, quas Ecclesiæ beneplacitum probavit & admisit, cujusmodi pleraque legimus in Gratiani Decreto insertas. Civiles namque constitutiones non aliter vim in Ecclesia obtinent quàm per ejusdem Ecclesiæ approbationem, cap. *Ecclesia sancta Maria*, de constitutionib.

III. Istam Canonici Juris tractationem in sex libros distribuimus: quorum

rum primus ager de personis, in quo de Summi Pontificis rescriptis, de Episcopis, aliisque Prælatibus, de Beneficiariis, de Clericis, de Regularibus pertractabitur. Secundus res Ecclesiasticas prosequetur, Præbendas, sacra loca, Decimas. Tertius Sacramentorum doctrinam tradet, præsertim Pœnitentiæ & Matrimonii. Quartus versabitur liber circa judicia & lites rerum Ecclesiasticarum. Quintus prosequetur delicta eorumque canonicas pœnas, & censurarum sylvam, & casuum reservatorum difficultates elucidabit. Sextus denique ad pleniorum Confessariorum & pœnitentium instructionem difficultates discutiet, quæ circa contractus & restitutiones versantur.

CAPUT VI.

De Summorum Pontificum Rescriptis generatim.

I. ETRUS Rebuffus in praxi benef. tit. different. inter privil. rescr. & mand. scriptas dispositiones quæ ab Apostolica Sede proficiuntur, distinguit in privilegia, mandata, & rescripta: ipsa deinde rescripta distinguit in rescripta gratiæ, & rescripta justitiæ; quæ utraque pro formarum, in quibus expediri solent, diversitate dicuntur nunc Signaturæ, nunc Brevia, nunc Bullæ. Horum singula Breviter & dilucidè hîc exponam.

II. In primis verò istud est præmonendum, scriptis concessa à Principe sive Ecclesiastico, sive sæculari privilegia strictè esse interpretanda, *l. Si quando*, Cod. de inoffic. testam. & cap. 1. & 2. de privil. in 6. ubi Gloss. in d. cap. 1. hanc adducit rationem, quia omnis recessus à jure communi est odiosus. At verò privilegium est recessus à jure communi in favorem singularis personæ, *l. Jus singulare*, D. de legib. & can. fin. 2. §. 1.

III. Mandatum Apostolicum in Jure frequens illud est, quo Papa significat Ordinario ut certæ alicui personæ provideat de Beneficio, cap. *Mandatum*, cum duobus capp. sequent. de rescript. item cap. *Accepimus*, de astate & qualit. ordinand. & cap. *Dilecto*, de præbend. & cap. *Si Capitulo*, de concess. præbend. in 6. Mandata ista pro odiosis habentur, quia opponuntur juri communi, & quia potestatem Ordinariorum canonicam restringunt. Istiusmodi mandata & vacaturarum Præbendarum expectativas damnat Bonifacius VIII. cap. *Detestanda*, de concess. præb. in 6. Concilium olim Lateranense sub Alexandro III. in cap. *Nulla*, de concess. præbend. prohibuerat omnem Beneficii promissionem & provisionem, antequam vacet, utpote inducentem votum captandæ alterius mortis. Concilium Basileense, & in Regno Galliarum Pragmatica Sanctio, mandata omnia de providendo